

Ing. Josef D r o b n ý, ředitel VÚHU

Komplexní program a mezinárodní spolupráce VÚHU Most

Komplexní program dalšího prohlubování a zdokonalování spolupráce a rozvoje socialistické ekonomické integrace členských států RVHP vymezuje v oblasti vědeckotechnické spolupráce rozhodující soubor cest, prostředků, metod a cílů, které by měly umožnit vytvoření v podstatě jednotné vědeckovýzkumné základny zemí socialistického tábora jako obrovské potenciální síly jeho dalšího společenského i materiálního rozvoje.

V pátém oddíle druhé hlavy komplexního programu se uvádí, že pro zajištění těchto cílů budou členské státy RVHP spojovat své úsilí v oblasti vědy a techniky soustavným prováděním vzájemných konzultací o základních otázkách vědeckotechnické politiky, zpracováním dlouhodobých vědeckotechnických prognóz, společným plánováním a řešením významných vědeckých a technických problémů, koordinací a kooperací při provádění vědeckých a technických výzkumů, vzájemnou výměnou vědeckotechnických výsledků a progresivních zkušeností, prohloubením spolupráce v oblasti vědeckotechnických informací, vynálezů a patentů a rozšířením spolupráce při přípravě vědeckých kádrů a i v jiných dohodnutých oblastech spolupráce.

Jak již bylo mnohokrát v této souvislosti zdůrazněno, komplexní program je i vyjádřením objektivních potřeb a zájmů ČSSR na rozvoji mezinárodní socialistické vědeckotechnické spolupráce. Je zapotřebí nyní vyvinout maximální úsilí na podporu konkrétních opatření, která mohou uvádět komplexní program do života, přičemž je nutné vycházet z pevné koncepce - znát, co budeme a musíme u nás vyvíjet, i to, co nebudeme a nemůžeme vyvíjet. ČSSR vynakládá velké množství prostředků na vědu a výzkum - podílem z národního důchodu patří mezi přední státy na

světě. Naproti tomu však naše výzkumná základna tvoří pouze jedno procento ve světovém měřítku, s čímž nemůžeme řešit úkoly světové fronty vědeckého výzkumu. Tím je dán základní zájem ČSSR na zapojení její výzkumné základny do mezinárodní socialistické vědeckotechnické spolupráce.

Mezinárodní dělba práce nabývá velké důležitosti při spolupráci VÚHU v rámci Vědeckotechnické rady č. 2 pro otázky dobývání uhlí lomovým způsobem Stálé komise RVHP pro uhelný průmysl. Členem této VTR je rovněž ředitel VÚHU. Na posledním - 18. zasedání VTR č. 2, které se konalo v květnu 1972 v Jáchymově, byla na základě výměny názorů mezi delegacemi členských zemí v principu určena možnost kooperace na smluvním základě u témat plánu koordinace vědeckých a technických výzkumů v oblasti lomového dobývání na léta 1971 - 1975. Byla předběžně určena témata, ve kterých se předpokládá kooperace:

1. Téma 136/71 - Technické prostředky automatizace
2. Téma 137/71 - Jednotlivé technologické procesy u pásové dopravy
3. Téma 138/71 - Chemické způsoby boje s nalepováním a namrzáním horniny a mechanické prostředky pro čištění u pásové dopravy

VÚHU se aktivně zúčastňuje prací zejména u témat 137/71 a 138/71. V současné době se připravují podrobné programy a návrhy na dělbu práce, které budou projednány na 19. zasedání VTR č.2 v říjnu 1972.

Možnostem použití nových, vyšších forem mezinárodní dělby práce při řešení vědeckých a technických problémů, zabezpečujících efektivnější soustředění vědeckotechnických sil a prostředků členských zemí RVHP je věnována v rámci VTR č.2 velká pozornost.

Spolupráce v oblasti vědy a techniky nabude konkrétní podoby účastí VTR č. 2 při zřizování:

- organizace INTERGORMAŠ (zabezpečující výrobu báňských a úpravárenských zařízení a náhradních dílů pro tato zařízení)
- společného výzkumného projekčně-konstrukčního střediska uhel-

ného průmyslu (mělo by přispět k postupné specializaci ve výzkumu, vývoji, konstrukci a výrobě báňských zařízení včetně řešení otázek typizace, unifikace, standardizace a sjednocování předpisů z hlediska bezpečnosti práce).

Pokud jde o organizační formy a právní základy mnohostranné vědeckotechnické spolupráce, VTR č.2 vychází z následujících forem uváděných v komplexním programu:

1. Kooperace při provádění vědeckých a technických výzkumů na základě smluv a dohod
2. Společné zpracování jednotlivých vědeckotechnických problémů na základě smluv v mezinárodních vědeckovýzkumných ústavech, projekčně-konstrukčních organizacích a společných laboratořích
3. Koordinace vědeckých a technických výzkumů - tato metoda vědeckotechnické spolupráce se v současné době již široce praktikuje v orgánech RVHP
4. Výměna výsledků vědeckotechnických výzkumů - jak bez úhrady, tak za podmínek finančního vyrovnání v souladu s uzavřenou smlouvou.

Mnohostranná spolupráce v rámci VTR č. 2 tedy zkoumá a hledá své cesty použití progresivnějších forem. V příštím období budou konkretizovány cíle a úkoly jednotlivých spolupracujících organizací v rámci VTR č. 2, tedy i VÚHU, k jednotlivým tématům převáděným na dělu práce.

V oblasti dvoustranné spolupráce VÚHU bylo již dosaženo dalšího stadia při použití vyšších forem spolupráce.

V rámci Dohody o výměně vědeckotechnických prací za úplatu, podepsané mezi OR SHD Most a VVB Braunkohle Senftenberg, provádí VÚHU Most za čs. stranu koordinaci informační a nabídkové činnosti. Jako jeden z prvních výsledků této spolupráce byla v březnu 1972 uzavřena licenční smlouva mezi VÚHU Most a VEB Rationalisierung Braunkohle Grossräschen, ve které VÚHU uděluje licenci na výrobu, použití a prodej předávacích míst pro dálkovou pásovou dopravu. Další velkou akcí v rámci této spolupráce je vzájemné předání nabídek technických zlepšení a zařízení,

kteřé by bylo pro obě strany výhodné.

V prosinci 1971 byla podepsána dohoda mezi ústavem UkrNIIprojekt Kyjev a VÚHU Most o provádění společných vědeckovýzkumných prací k tématu "Výzkum efektivních způsobů a prostředků dobývání tvrdých skrývkových hornin s použitím nepřetržité dopravy a zvýšení provozuschopnosti a spolehlivosti používaného zařízení". Podle této dohody oba spolupracující ústavy v období 1972 - 1975 společně zajistí provádění prací s cílem dalšího rozšíření a prohloubení vzájemně výhodné vědeckotechnické spolupráce na základě usnesení XXII. a XXIV. zasedání RVHP.

V současné době jsou prováděny přípravné práce pro uzavření dohody mezi VÚHU Most a ústavem COBPGO Wrocław za účelem nejdůležitějších problémů vyplývajících z dosavadní přímé vědeckotechnické spolupráce na úseku lomového dobývání. Předpokládá se, že i tato dohoda bude dobrým příkladem vzájemně užitečné spolupráce.

Výzkumný ústav hnědého uhlí v Mostě usiluje o to, aby v oblasti, která mu byla svěřena, účinně přispíval k maximálnímu využití všech výhod, které přináší a v budoucnu bude ještě dále prohlubovat a rozšiřovat bratrská spolupráce mezi socialistickými zeměmi v souladu se závěry XIV. sjezdu KSČ, kde je požadováno "plně využít vymožeností nastupující vědeckotechnické revoluce, moderních metod řízení a vyšších forem mezinárodní socialistické integrace".